

TOTENTANZ – MORGEN IST DIE FRAGE

IDEA I DIRECCIÓ MARCOS MORAU
LA VERONAL

05/12 — 15/12/24
GRÀCIA

'11' lliure

TEMPORADA 24—25

SINOPSI — 3

EN PARAULES DEL DIRECTOR — 4

EN PARAULES DEL DRAMATURG — 5

ENTREVISTA: MARCOS MORAU — 6

LA CRÍTICA N'HA DIT... — 8

BIOGRAFIES — 9

FITXA ARTÍSTICA I INFORMACIÓ PRÀTICA — 12

SALA DE PREMSA — 13

© Lorenza Daverio

SINOPSI

Una instal·lació, un vídeo i una performance és la triple proposta per parlar de la mort que signa La Veronal, una de les companyies de dansa amb més projecció internacional d'avui. Dirigida per Marcos Morau.

Una fantasmagoria trista però eufòrica, basada en una sessió d'espiritisme, per celebrar la fragilitat de la vida.

MÉS INFO

www.teatrelliure.com/ca/totentanz-morgen-ist-die-frage

EN PARAULES DEL DIRECTOR

El poder que emana la mort segueix agitant la nostra creativitat i ens obliga a estendre infinits cables de connexió amb el més enllà. La dansa de la mort medieval, com a pràctica, ritual i tòpic, ens torna una imatge poèticament pertinent de la mort i de la justícia que comporta: tots acabarem mirant-la de fit a fit; l'hora fatal arriba, infal·lible, a tothom.

Revisitar la dansa de la mort en ple segle XXI, en la plena turbulència d'un món llançat cap al seu propi caos terminal per mil revolucions socials, digitals i espirituals, és un anacronisme deliberat, gairebé una meditació. Després de tantes versions, visitacions i *revivals* del format, la nostra *Totentanz* no és res més que una invitació a celebrar la fragilitat de la vida i a meditar sobre la seva pèrdua de valor. Hem construït entre tots un món on la mort està més normalitzada, més a prop que mai. Però, alhora, no ens ha semblat mai tan llunyana, tan remota i incomprendible. El menyspreu actual dels valors de la vida és directament proporcional a la incapacitat generalitzada d'interpretar, dansar i oficiar la mort com a misteri.

A *Totentanz* comencem involucrant els assistents en una mena de sessió d'espiritisme, amb cossos que semblen parlar-nos des dels darrers llindars del món i, a partir d'aquí, encetem un viatge que posa en conflicte l'etern dilema que separa la vida de la mort.

Assumir la mort és un camí laberíntic i fosc. La nostra imaginació, sempre maldestre i infinita, intenta sempre avançar-se en la carrera pel sentit de la vida. I es perd. Perquè la vida és impacient, però la mort sap esperar.

Aquí la mort se'ns manifesta encarnada al·legòricament per dos cossos inerts i ossosos. Sembla que tenen més pistes sobre el més enllà, com si el visitessin sovint. O potser només són dos titelles, dues figures congelades sota l'hivern sense fi de la Mare Mort.

Com si ens trobéssim en un passatge del terror, comencem a adonar-nos que tot ritu és un pur producte de la por; que invoquem el més enllà perquè des del més aquí no podem suportar no conèixer el lloc on anem.

Perdre la consciència, agitar els cossos, perdre's en la foscor dels sentits i sucumbir al tràngol de la música i el ball ens porta a la catarsi, i des d'aquest estat, fins i tot la mossegada amarga del no-res entra més fàcil.

Més de cinc segles després, la dansa de la mort torna a donar-nos una lliçó i ens interroga sobre cap a on anem, qui som i què significa l'espai que habitem, abans que la mort ens agafi de la mà per fer-nos ballar amb ella.

Marcos Morau

EN PARAULES DEL DRAMATURG

L'han anomenat Totentanz, Danse macabre, Danza di morte, Ronda de morts. Ja a l'Edat Mitjana era una manera sorprenent d'exorcitzar la por al més enllà, celebrant la mort amb una eufòria desesperada, com un carnaval ombrívol, com una catarsi. Es ballava amb moviments espasmòdics i sacsejades violentes per recordar-nos que la mort era la gran titellaire del món.

Senyora del món, propietària de la matèria, la mort reafirmava el seu dret inalienable de posseir, usar i destruir tot allò que es pogués anomenar cos. Fent-nos desfilar com a marionetes ridícules cap a l'abisme, al so d'una melodia demencial.

Les nostres fantasies de possessió, els nostres mercadejos amb allò invisible, són tots fills del sentiment atàvic de no ser amos de res, perquè la mort ha posseït cadascuna de les nostres respiracions, ha dirigit cadascun dels nostres anhels i ha fabricat cadascuna de les nostres il·lusions. Si la veritat li pertany és perquè ens converteix a tots en ficcions; perquè ens sedueix amb mitjans senzills, com una xarlatana de poble, perquè la mascarada d'existir ens sembli persuasiva, mentre dura. I ens sembli estranyament dolça l'obscuritat de morir, cap a final.

La mort és un fet més poderós que qualsevol veritat; i un enigma més fort que qualsevol coneixement. No hi ha cap solució que no sigui dissolució. I per més que l'hàgim dotat de mil disfresses macabres, mil variants culturals i musicals (de Saint-Saëns a Liszt o Berlioz; de la *vanitas* barroca a l'expressionisme d'Ensor), sempre estarà dient-nos que disfressar-nos i disfressar-la és una manera patètica d'endarrerir-la, de prendre el control, de significar el seu sense sentit, la seva sagrada absència de fons: que si hi ha fantasmes al nostre folklore, o espectres a les nostres boires, és perquè allà on ja res existeix tot pot, només, semblar i aparèixer.

En el fons, no hi ha teatre o dansa que no pertanyi a la mort: que no s'escapi gesticulant de la nit només per tornar-hi a sumir-se. Si ho acceptem, també sabem que no hi ha cap més dansa, ni més essencial, que la dansa de la mort. I entendrem millor els seus *revivals* in comptables de l'edat moderna i contemporània: seria temps de *Totentanz* sempre que la vanitat (de les ideologies, dels sentiments, dels costums, dels desitjos) demostrés ser un argument més fort que la vida. Així doncs, serien a la seva manera *danses macabres* les danses cortesanes i els ballets blancs de l'era romàntica; serien *danses macabres*, en la imminència dels grans conflictes, les al·legories fúnebres de Mary Wigman, Kust Jooss i Jean Renoir; *dances macabres*, en plena modernitat, els Reigen de Pina Bausch. *Danses macabres* les nostres desfilades, *catwalks* i *photocalls*. *Danses macabres* els nostres *DJsets*, *ballrooms* i *raves*. Dansem com somnàmbuls cap a l'abisme.

Totentanz és aquesta fantasmagoria, fúnebre i eufòrica; una sessió d'espiritisme, inquietant però ridícula, en un cementiri de cartró pedra on mesurar ritualment l'espai és una broma sagrada. Perquè no creiem en fantasmes però els temem; o perquè temem la mort, però vivim com si no acabéssim de creure'ns-la.

El resultat de la nostra aposta pel vitalisme és que la mort espanta més els joves que als vells: els primers se'n poden riure, però només els segons saben somriure-li. Fet i fet, ja fa segles que vam aprendre a ballar als cementiris, fingint-nos morts per tal de creure'ns vius. I d'aquell cercle, d'aquell embruix, d'aquella *rave* metafísica no n'hem sortit mai més.

Totentanz és una oda gestual a la Coreògrafa Obscura, la Gran Consoladora, tan domèstica com una àvia desvalguda, tan terrible com la més immortal de les bruixes. La *Danse macabre* és l'avantpassada de qualsevol *rave*.

Roberto Fratini

ENTREVISTA A MARCOS MORAU

Fragment de l'[entrevista d'Andreu Gomila](#) a Marcos Morau per al suplement Culturals del diari La Vanguardia (5/10/2024).

El 8 d'octubre estrena a Milà *Totentanz. Morgen ist die Frage*, que neix de Liszt, ple romanticisme alemany. És un altre Marcos Morau?

¿Si té a veure amb Alemanya perquè ara hi soc molt, amb l'Staatsballet Berlin? Potser sí. Hi ha alguna cosa d'aquelles nits del Berghain [club berlinès] que és a *Totentanz*, però també hi ha alguna cosa de *La consagració de la primavera*. Sempre em dic que algun dia m'agradaria fer *La consagració de la primavera*. Ja l'he feta (Ballet am Rhien-Düsseldorf). Em dic que m'agradaria fer una Carmen. Ja l'he feta (Royal Danish Ballet). Em dic que m'agradaria fer una *Dansa de la mort*. Ara la faré. Tot i que és medieval i l'ha feta molta gent, jo també volia fer-la, una *Dansa de la mort* molt absurda que ens democratitza a tots davant la mort. Acompanyo la peça amb la frase «demà és la pregunta», que és el títol d'una pancarta que va penjar l'artista tailandès Rirkrit Tiravanija al Berghain durant la pandèmia. I que venia a dir: el món s'està morint i nosaltres estem aquí ballant, no ens importa el demà. I és que sembla que la mort només t'afecta quan tens una vida digna, projectes de futur. Quan no tens res, t'és igual. A Occident, a Europa, la mort ens fa por, estem educats per no mirar-la a la cara, per no parlar d'ella. Però per als palestins, els ucraïnesos, per als que ho han perdut tot, per als malalts terminals, per als que no pensen en l'endemà caldria preguntar-los què és la mort.

No és una peça escènica.

No, i és el que tenia ganes de fer. Venia de *Firmamento*, l'any que ve faig una peça molt gran al TNC i volia fer una cosa que ara estreno a la Triennial de Milà, que es farà al Reina Sofia a Madrid, a la capella de la Mercè de Girona, al Lliure de Gràcia sense graderia... En espais no convencionals. Amb quatre ballarins.

Com *Equal elevations*, que també va fer al Reina Sofia i Temporada Alta?

Totentanz és més discursiu. Allò era més una instal·lació. A Milà és un itinerari, com un castell del terror. Ja veurem què passa a Girona i a Barcelona. Són arts vives!

Per què creu l'han fet director de la Triennial de Teatre de Milà en substitució de Romeo Castellucci?

Tenim molt públic a Itàlia. Allà passa una mica el mateix que a Espanya: els estrangers estan molt ben considerats pels autòctons. A Catalunya és diferent. Ens passa com a França, que ens agradem molt. Visc a Barcelona i entenc que diguin que soc català, perquè fa molts anys que estic aquí. Però també soc valencià i quan van portar Zubin Mehta, quan el van portar a dirigir el Palau de les Arts, era Déu. A Itàlia els passa el mateix i amb Castellucci ho pateixen: no poden negar que és un geni, però els costa relacionar-se amb la modernitat en les arts escèniques, a Itàlia. Per què hi som nosaltres ara? Hem actuat tres cops a la Triennial i sempre hem generat un discurs important dins del món de la dansa contemporània internacional i ells ho han vist i ho han abraçat. A banda, li agradem molt a Umberto Angelini, el director, amb qui tenim una molt bona relació.

Ara és resident a l'Staatsballett Berlin i a la Triennial de Milà. Aquí, res?

Ni jo ni ningú. Ni Angélica Liddell, ni El Conde de Torrefiel, ni Àlex Serrano... No li han proposat a ningú. No em puc queixar, perquè estic en actiu. Quan no estic al Lliure, estic al TNC, al Mercat de les Flors, al Liceu, al Real. El format d'artista associat m'agrada, perquè és un premi, una fidelitat. Em sobta molt que els directors dels teatres de Catalunya i d'Espanya no tinguin aliats ni sinergies amb artistes. Em sembla rar. Quan vaig arribar a Barcelona, Cesc Gelabert estava associat aquí, Sol Picó allà, Àngels Margarit allà. Vaig arribar amb una mà davant i una al darrere, mai he tingut una seu,

mai he tingut cap suport diferent d'altres companyies, tot i que nosaltres portem la marca Catalunya–Barcelona per tot el món. Comentaven a l'Institut Ramon Llull que, des de La Fura dels Baus, cap altra companyia havia portat el nom de Barcelona pel món com La Veronal... No tinc res. Soc artista associat a Berlín, a Milà, i al gener s'anunciarà que seré coreògraf resident a la que és la millor companyia de dansa del món. En canvi, a Espanya, a Barcelona, res.

Què voldria?

Ara no vull res. I no és l'artista qui ha de demanar res, sinó la figura pública la que s'arrela amb l'artista, qui ha de dir tu, tu i tu, porteu aquest espai... Si veiessis els recursos dels quals disposem, fliparies. La gent em diu: quan podem anar a les vostres classes? Quines classes?, els responc. Podem fer una residència amb vosaltres? Quina residència? A on? Podem fer les pràctiques de producció? A on? Si no hi cabem, a l'oficina! La Veronal no és el que la gent es pensa. La diferència entre l'impacte internacional i la productivitat de la companyia amb els recursos de què disposa i l'espai on treballa seria incomprendible a qualsevol altre país d'Europa. Juan Manuel Gil al capdavant, amb Àngela Boix, Cristina Goñi i Martxel Rodríguez porten tota la gira internacional, les meves creacions per tot el món, la producció de la pròpia companyia, així com contractes, ajuts, viatges, logística, etcètera. Realment una situació que ningú no podria comprendre, i tot i així, la companyia segueix a Barcelona.

Quants anys li queden a La Veronal?

Està passant una cosa natural: ens estem fent grans. Els integrants de la companyia volen en solitari sota el paraigua de La Veronal. Passava a La Fura dels Baus, no?, que va donar molt de si, va donar feina a molta gent. Això alleugereix el meu pes. I quan dic: hi ha això, tothom vol ser-hi. Tothom ja ha entès que no hi ha un ritme estable. Quants anys li queden, a La Veronal? Crec que molts anys, reinventant-se, adaptant-se cada cop, però d'això es tracta, no? Arts vives, haha... Marcos Morau volant lliure té molt de suport de les millors companyies de dansa internacionals, però La Veronal necessita suport polític. Quan jo vaig a Berlín, a NDT, a Tòquio, no penso en els diners. Hi vaig i creo. Quan és La Veronal, necessites una coproducció. Per fer

Totentantz has d'anar pidolant als teatres perquè et donin diners. I encara així no arribem. Però si La Veronal, com diuen tots els mitjans de comunicació, som la companyia amb més projecció internacional d'Espanya, no volem posar-nos cap medalla, però volem fets, volem suport.

LA CRÍTICA N'HA DIT...

“Destaca l'exquisida i poderosa estètica dels quatre ballarins i dos titelles d'una veracitat realment commovedora (...), amarada de simbologia religiosa amb un cert aire *kitsch* i futurista alhora. (...) Els ballarins i una interacció subtil amb el públic (on rau la seva força), en la qual destaca especialment Lorena Nogal, l'últim Premio Nacional de Danza en interpretació, broden una proposta realment esglaiadora”.

Mercedes L. Caballero, El País – Babelia

“Som al nucli d'una processó lenta amb l'ambició de ser dolorosa i solemne. És una coreografia d'esperits dansaires, descurats i mig nus, amb alguns trets grotescos. Una successió d'esvaniments. Aquí la mort té sobretot un aspecte masculí. En molts països i cultures, la mateixa paraula per identificar-la és masculina”.

Vincenzo Sardelli, Krapp's Last Post

“Un recorregut guiat per la icònica presència de tres ballarins i una ballarina, l'emblemàtica Lorena Nogal, a la qual la mort, lligada a dos grans titelles femenins amb camisa blanca, s'aferrava amb el seu tremolor. És inesborrable la impressió d'aquella boira que embolcallava els cossos dels espectadors, empesos, pas a pas, cap a un lloc desconegut”.

Francesca Pedroni, il manifesto)

© Lorenza Daverio

BIOGRAFIA

COMPANYIA

La Veronal

La Veronal és una companyia de dansa contemporània amb seu a Barcelona fundada l'any 2005 per Marcos Morau. La seva proposta artística combina diferents disciplines, incloent la dansa, el teatre, el cinema, la literatura i la fotografia, creant un llenguatge escènic personal amb un fort component visual i narratiu. Ha actuat en teatres i festivals d'una trenta de països, perseguint la recerca de nous formats i models d'expressió i comunicació en el món contemporani. Els treballs de la companyia sovint es caracteritzen per una forta estètica visual, amb un ús destacat de l'escenografia, la il·luminació i el vestuari per crear ambients carregats de simbolisme. El seu nom prové d'un sedant anomenat *Veronal*, i evoca la idea d'un viatge a través d'una realitat alterada. Aquesta noció es reflecteix en les seves obres, que sovint exploren mons onírics i metafòrics.

Algunes de les seves produccions més destacades són *Siena* (2012), la seva tercera obra i la primera que els va obrir les portes d'Europa; *Sonoma* (2020), inspirada en l'univers creatiu de Luis Buñuel i que la va convertir en la primera companyia catalana a actuar al Palau dels Papes del Festival d'Avinyó (França) l'any 2021; o *Opening night* (2021), que va rebre cinc guardons als Premis de la Crítica de les Arts Escèniques catalanes, inclòs el de Millor Espectacle de l'any

© Albert Pons

BIOGRAFIA

DIRECCIÓ

Marcos Morau

L'any 2023 fou nomenat Cavaller de l'Orde de les Arts i les Lletres pel Ministeri de Cultura francès i, aquell mateix any, fou seleccionat com el millor coreògraf de l'any per la prestigiosa revista de dansa alemanya Tanz. Marcos Morau (Ontinyent, 1982) continua desenvolupant-se com a creador i director d'escena.

Després d'estudiar fotografia, coreografia i teatre a Barcelona i Nova York, Morau construeix mons i paisatges escènics imaginaris on les paraules, el moviment, la música, les imatges i l'espai constitueixen un univers únic nodrit constantment de cinema, fotografia i literatura.

Des del 2005 dirigeix La Veronal, una companyia barcelonina que ha actuat en teatres i festivals d'una trentena de països i que ha rebut nombrosos premis i reconeixements. És el creador més jove a guanyar el Premio Nacional de Danza, concedit pel Ministeri de Cultura d'Espanya l'any 2013, i ha obtingut nombrosos premis en concursos internacionals de coreografia, així com premis de la crítica. A banda del seu treball amb La Veronal, Marcos Morau sol ser, també, artista convidat de nombroses companyies i teatres internacionals on desenvolupa noves creacions, sempre a mig camí entre la dansa i la resta d'arts escèniques.

L'any 2022, amb la producció de *La Belle au Bois Dormant* de l'Òpera de Lió, va demostrar que el seu treball podia adaptar-se i dialogar, perfectament, amb el de les grans companyies de dansa clàssica

d'Europa. Posteriorment, repetiria la gesta amb *Nachträume* (2023), a l'Òpera de Zuric, i amb *Overture* (2024), a l'Staatsoper Unter den Linden de Berlín, la seva primera creació com a artista resident del ballet nacional (Staatsballett) de la ciutat, càrrec que ostentarà les pròximes tres temporades.

Algunes de les seves darreres creacions són *Horses*, la seva primera col·laboració amb la cèlebre companyia Nederlands Dans Theater, estrenada al maig a La Haia i Amsterdam; *Noite Morricone*, un homenatge al compositor italià Ennio Morricone creat en col·laboració amb el Centro Coreografico Nazionale / Aterballetto de la regió italiana d'Emília-Romanya, estrenada a l'agost al Festival d'Òpera de Macerata; i *Afanador*, un espectacle del Ballet Nacional de España, inspirat en el treball fotogràfic del colombià Ruvén Afanador, que recentment s'ha vist al Gran Teatre del Liceu, i que es va estrenar el desembre de 2023 al Teatro de la Maestranza de Sevilla.

FITXA ARTÍSTICA

IDEA I DIRECCIÓ

Marcos Morau

COMPANYIA

La Veronal

INTÈRPRETS

Fabio Calvisi
Ignacio Fizona Camargo
Valentin Goniot
Lorena Nogal / Marina Rodríguez

DIRECCIÓ DE PRODUCCIÓ

Juanma G. Galindo

COREOGRAFIA

Marcos Morau en col·laboració amb els intèrprets

DRAMATÚRGIA

Roberto Fratini

DIRECCIÓ TÈCNICA I REGIDORIA

David Pascual

DISSENY SONOR I MÚSICA ORIGINAL

Clara Aguilar

DISSENY DE VÍDEO

Marcos Morau, Marc Salicrú, Marina Rodríguez i Albert Pons

DISSENY DE L'ESPAI

Marcos Morau

DISSENY DE VESTUARI

Marcos Morau i Manuel Mateos

PRODUCCIÓ I LOGÍSTICA

Cristina Goñi Adot i Àngela Boix

CONFECIÓ DE MÀSCARES I TITELLES

Juan Serrano – Gadget Efectos Especiales i Martí Doy

I ELS EQUIPS DEL

Teatre Lliure

AGRAÏMENTS ESPECIALS

a Maria Arnal, Ben Meerwein, Larissa Hertweck i Alex Röser Vaticché

PRODUCCIÓ

La Veronal

EN COPRODUCCIÓ AMB

Triennale Milano, Teatre Lliure, Temporada Alta i Festival de Otoño de Madrid

AMB EL SUPORT DE

l'INAEM – Ministerio de Cultura de España i l'ICEC – Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

INFORMACIÓ PRÀCTICA

DATES

05/12 — 15/12/24

HORARI

De dimecres a dissabte a les 19.00 h
El diumenge a les 18.00 h

DURADA

1 h

LLOC

Gràcia

PREU

De 12 a 32 €

ACCESSIBILITAT

Assistència auditiva a través del mòbil

ATENCIÓ

En aquest espectacle es fan servir llums estroboscòpics, efectes de fum i so en alt volum.

SALA DE PREMSA

Per descarregar tots els materials informatius i tenir accés a material de referència (dossiers, notes de premsa, material audiovisual, etc.)

www.teatrelliure.com/ca/sala-premsa-totentanz

CONTACTE PREMSA

Mar Solà

675 449 886

premsa@teatrelliure.com

entitat concertada amb

amb la col·laboració de

mitjans col·laboradors

amb el suport de

entitats col·laboradores

convenis de col·laboració amb

